

1 Timouti
Olo Iyoswo Simo'mjo loso Poul
Timeoutimne'no
Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-wan'nji* (31) *teti-eti'nji* (38) nto uyakolo'mentisopol+keno olo iyoswo loso Poul Timeoutimne'no mt+'mokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anituye syoho mji+miwento Timeoutimo ango Lisitila sopo nta'ni tipema'mentiso hweho. Timoutiye na'uye yofeso Yunisyoho. Kakoe atohwosi Louisyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 hon'ngkano we'e 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngk+lik hweho. Poulnji Timoutinji ango Loum sopo Anituye syoho imojiye hwa'uyoho. Hwangku Timouti kako Efesos+njo tajo ango somo Anituye syoho ma'mentisofoho. Poul kako Loum soswo hufa'u impe into'nawo'mentisofoho. Tifi oso impo'ango somta'ni nusihutofahon'ngkofi kako hwaho we'e Kilit, ango Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoy+mentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 hon'ngkano we'e 5 so'nji 1 Timouti sohe engo 1 hon'ngkano we'e 3. Osopo weho.) Poul Timeoutimo tajo ango Efesos+njo somo mokosyohumayo'ne uhwoti'mo'mentisofoho. Poul ango Efesos sopo komo'no mamnehono hune ose uyahon'ngki olo

iyoswo loso mtɪ'mokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mtɪ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasɪ tɪfi unɪngkohwano.

1-2 Nje hwomu Timouti sohwohne'no ngko Pouli'ni olo iyoswo loso kumtɪ'mokiyalokweno. Anɪtu kako nakwoe wonyomjo tohino somta'ni isɪhufonemayo'ne sohwo'nji Kilais Jisas oso humne'no nakwo hontohumalohwone sohwonji siko ngkimo hungkuno yokumpohn'nyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno liku'mofu (*apousel*) syoho ntapmmentisiyo hwo'nyoho. Kɪko Timouti sohwoɪ kɪko Anɪtumo sɪmeho wopɪngo umahnno so'no kɪko nje hwomu ne imo'nɪmentohino hwosoho. Ngko kikine'no olo'no nɪmo'nɪngkohoho. Nanɪkgkwohwo Anɪtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasɪ'nji siko'monta'i siko kikine'no hitoho ulofɪhwoso'no siko kikimo wopɪngo kilohofohosɪsi sɪmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Oso'no nɪmo'nɪngkohoho.

A'amu Anɪtumne'no hwasyo hungkuno liwo'nɪngkohoho sofe hungkuno somne'no kɪko yoka ulohoho.

3 Hohonta ngko hwaho Masetouniya'no wawomonji oso hungkuno kilɪmentohe somta'angoso olohonta apa'no wakilɪmne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kɪko ango Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo sopenjo a'amu somo Anɪtuye hungkuno hwasyo lutɪhwalokwofo sohwoɪ kɪko ole uso,

Sekwo olo a'amu lomo Anitumne'no hwasyo hungkunoso apa'no nolutihwafikutoho. Ose uso.

⁴ Hofiko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnnontifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofiko a'mane hungkuno kengo kengo sikinjo so'nji ne'no lutihun'wo'n'ngkohofofoho. Oso hungkuno hiso hofikoe hunomo wonyo imokin'wo'n'ngkohofofoho. Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulikafi'wo'n'ngkisofoho.

⁵ Kiko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomme'no ni'hu'nahone foho'naopmno. Ose ulohojo'no hofiko jije hungkunomo tifi kin'ngkap'fijo'manji hofiko hofikoe yahino wonyo somo hohujo ikinjaof'kuji huno wop'ngo'nohini syaf'isy'kuji Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyantifeho. Ose ikuji hofiko nom'ne a'amu somo nufo'maf'kuji simeho wop'ngo umo'nantifeho.

⁶ A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo simeho uyo yahinoso noho'nasyontifi hofikoe huno wop'ngo sohwo ehilofaofahon'ngki hofiko siki hungkuno lomoyontifi hungkuno ne ane'njo hnn'wo'n'ngkohofofoho.

⁷ Hofiko Anituye hon'ngkano hungkunoso wolutihwantifi ko yontifeso oso hungkuno hwap'ngo ne homo somo huno muyahon'ngki hofiko hwasyo hungkuno lontifi ole li'wo'n'ngkohoho, Nakwoe hungkunoso ne'njofoho li'wo'n'ngkohofofoho.

⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako

nakumo kakoe honingkano hungkuno nejapmentisoso oso honingkano hungkuno homo somo nakwo nto'no iningkwaso'manji nakwo huno ole wotipemantanoho. Oso honingkano hungkunoso wopingofoho.

⁹ I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anituye honingkano hungkunoso a'amu honingkano wopingo'njo osomne'nohino'maho. O'o, a'amu honingkano wonyo yontifi hwe engo sohwamo enjwa'mo mohumayonjo somnefoho. A'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo iwo'n'ngkohoho so'ntnnefoho. A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fentifi hwahoponjo honingkano osomo iningkawowo'n'ngkohoho so'ntnne'nefoho. I a'amu kaningkwowho'ya'umo fonjasyonto nom'ne a'amu somo fonjasyiwo'n'ngkohoho oso hwantne'nefoho.

¹⁰ Anituye honingkano hungkunoso a'amu apohufo'nji akngkilike'nji kifosyoho loho'n'wo'n'ngkohoho so'ntnne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe mehomi hufo mawo'n'ngkohoho so'ntnne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ngkohoho so'nji hwasyo hungkuno liwo'n'ngkohoho so'nji a'amu hofiko hwasyo hungkuno nehopi yokintahopono lihwono liwo'n'ngkohoho so'ntnne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pitofasiyo'ne Anitu kakoe honingkano hungkunoso nejapmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyo hiso Anituye hungkuno ne'njo somne'no mangohwa imo'n'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no nakwo Anituye hungkuno ne'njo

so'no huno nto'no nayihwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no i'waho nto'no wehumantanoho.

¹¹ Anitu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumo lutihwayo'ne syohoso ngkimo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wopingo hiso losetihwalokweno. Anitu huhwo sohwo kako wopingo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako simeho nto'no namokiyo'neso hwapingo hweho.

Anitu kako Poulimne'no hitoho ulo'mentiso so'no Poul kako Anitumne'no isamoyoka ulimentisofoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako huno ole syanifihu'mento, Poul kako nje syoho ntohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syanifisyonto kako ngkimo kakoe syoho somne'no nihwosopento oso syoho homo somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakimo isamoyoka ulalokweno.

¹³ Hohonta ngko Jisasimne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no yokumpohn'nyo imo'nitihwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofikimo fonifonyo uloho'mentohefoho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote sohwo'ni Anitu kako ngkine'no hitoho ulo'mentisofoho. Hwapingoso ngko Jisas kakoe hwapingo ne so'no huno nto'no manimmojofoho. I osohonta ngko kakimo simeho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahon'ngki ntima'mentisofoho.

14 Oseso Jisas kako ngkimo wopingo ntohofonto nontimanto kako'njopo ngkimo menihumati'mentisofoho. Osopo kako ngkimo simeho uyo so'no lontihwamentisofoho. Kako ngkimo simeho mikunimposo ntapmmentiso so'no ngko kakimo simeho engo uyalokweno.

15 Olo hungkuno loso nihu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofiko upa'nifijoso hofiko simeho hi'ntnnono uyife. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako nakwo a'amu honingkano wonyo'njo hn'nimo asomo netimayo'ne kako nakwoe hwaho lopo pmmentisofoho. Oso hungkuno hiso nihu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe honingkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentohefoho.

16 Kilais Jisas kako kakoe yahino wopingoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Pouli'nimo honingkano wonyo'njo sohwo'nimo kako simo'mo wopingo ntoho'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko ngkimo nonohoninkuji huno ole wosyofisyantifeho. Poul kako Anitumo wonyo ne'no ulohofahonngki Anitu kako oso wonyo hiso'no Poulimo tohino komo'no mummentisofoho. O'o, Anitu kako Poulimne'no hontohumayo uloho'mojo sohwo Poulimo wopingo umokumentisofoho. Oso'no hofiko huno ole wosyafihinantifeho. Kilais kako oso hwe nihu'no wonyo sohumne'no wopingo umokumaso hopaso Anitu kako ngkimo oso hopa wanimokumontonoho. Anitu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no

monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofiko huno ose syafisyikuji hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko songo ne'no humantokutnefoho.

¹⁷ Oseso Anitu kako yo'mayo wopingo'nohini iwo'n'ingkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo woho'nomehwano. Hwapingoso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohumantihwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofiko kakimo muhwonifitnnehoho oso huhwo sohwo kako kako'nohini Anitu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nyo ulimentisofoho.

¹⁸ Nje hwomu Timouti sohwo, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano kijapmentihwone sohonta Anitu kako nakumo kikine'no hungkuno nalimentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syafisyonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno. Oso hungkuno homo somo kiko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syohoso yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofiko Anitumo nakwolaho lifijos hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no Anituye hungkuno hiso jije sampe mekino pa'nyofoho.

¹⁹ Kiko Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyalokuno somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Oso hungkuno

wopingo Anitu kako jije simeho mo'mo ho'nakisyiwo'n'ingkiso somo kiko hofiyo fin'ingkayo. A'amu fehohnjoso hofiko oso simeho mo'mo hungkuno wopingo homo somo hwotoho fewo'n'ingkohofoso hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyimotofoso wonyo imokinimotofofoho.

²⁰ Oso hwe hufa'u Himeneyosi'nji Aleksanta'nji siko oso pa'nyo imo'n'imentisiyo hwa'uyoho. Siko Anituye hungkuno wopingo somne'no sitofu lonji hwasyo liwo'n'ingkiyo so'no ngko sikimo Seteniye ahomo uhumati'malefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwa'umo Seten kako sikimo tango uyihwoso'no siko sikoe simeho iwolo'mokohosi Anitumne'no huno wopingo wotipemanjiyoho. Siko huno wopingo tipemahosi'manji Anituye hungkuno ne'njo somne'no sitofu hungkuno apa'no malisi'hnnisiyo.

2

Kiko a'amu somo Anitumo jomo ujo'ne olo yahino loso fitihwaho.

¹⁻² Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe simo'mjoso olenoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkohofoso ole uyife. Hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikuji hofiko Mpohumo jomo ulife. Hofiko a'amu hopi'nonohino somne'no Anitumo jomo ulikuji yo'mayo Anitu hofikimo wopingo uloho'monto imentiso oso'no sekwo Anitumo isamoyoka ulimno. Oso a'amu

hwaho mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwanji hwe engo sohwantnne'no Anitumo jomo ulife. Hofiko Anitumo jomo ulikujono oso a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo hofiyo nemokosyohumafikujono nakwo simeho wopingo'nji nohumehwasi Anituye yahino wopingo somo tifi ntono uningkwantano.

³ Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no Anitu honingkano wonyo somtani isihutofonemayo'ne sohomo jomo ulihwaso'no kako nakumo timo wopingo nahon'ingkuhwosi kakoe simeho wopingo umo'nimontonoho.

⁴ Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo pone asomo utimayo so'no umo'n'ingkohoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko kakoe hungkuno ne'njo somo nupa'ningkuji kakimo tifi in'ing kayo so'no umo'n'ingkohoho.

⁵ Nakwo huno nayohoho. Anitu kako anga'nohinohwo humaho. I a'amu anga'nohino sohwo nakwo a'amu hwahoponjo lohn'nimne'no Anitumne'no hwaho lophonjo humaso sohwo Kilais Jisasiyoho. Oso huhwo sohwo kako nakwo'nji Anitu'nji hungkuno monehwajiyo'ne hweho. Simeho pompengo nalipe-e'ne hweho.

⁶ Oso syoho homo somne'no Anitu kako sikuno ho'nahumentisoso i'mofopahon'ingki Kilais kako kakoe fosyohumayo wonyoangkafoso noho'nosyahoponto kako a'amu hopi'nonohino honingkano wonyo somtani isihutofonemayo'ne mpe enemayo'ne kakoe honiyo wopingoso usihuma'mentisofoho. Ose imentiso so'no nakwo huno ole nayohoho.

Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo asomo utimayo'ne so'no umo'n'ngkohoho. Oso hon'ngkano hiso utihwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁷ Oseso Anitu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso a'amu somo lutihwayo'ne nihwosopo'mentisofoho. Olo hungkuno loso ngko hwasyo molokitihwalokuyohono. O'o, nehopi lokitihwalokweno. Anitu kako a'amu temtifo kengo somo asomo utima'mo lonto hofiko nje hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono ntap+fitnne'ento hofikimo lutihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Oseso ngko olo'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi ango'meemjo hopi'nonohinoso hofiko Mpohumo jomo ulife. Oso a'amu hiso hofiko yahino wonyoso noho'nasy+kuji hofiko wop'ngo'nohini humaf+kuji Mpohumo jomo ulife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no simeho tohino muhmnyo'njo uyono. Hofiko yoka mahnyo'njo ufe. O'o Anitumne'no huno nto'no syaf+sy+kuji kakimo yo'mayo so'no jomo ulife. Ose nimo'n'ngkohoho.

Moya'mi sofamne hungkunofoho.

⁹ Ngko moya'mi sofamne'no ole so'no nimo'n'ngkohoho. Moya'mi sofa hofiko huno ito'no syaf+sy+kuji he manji'mofa ito'no fiy+mmo. Sekwo huno ole so'no nosyaf+hu'n'ngkutoho. U ngko angkafi'nyoho. A'amu wanohonife. Ose likuji yo'mayo he manji'mofa hamniyoho engo ihn'naof+kuji mijiyo'nji a'apahomne wokososo

wopingo wopingo ihn'n'ngkutoho. O'o, yo'mayo he manji'mofo honje monje yi'mo'n'ngkutoho.

¹⁰ Sekwo moya'mi sofasi a'amu ole wonalife, Hofiko Anituye mehomi nefafoho. A'amu ose wonalife sekwo ose lifijo'manji sekwo Anituye syoho wopingo'nohini fiyimno. Oso syoho wopingo hiso sekwoe a'apahomjo wokoso pa'nyofoho.

¹¹ Sekwo moya'mi sofasi sekwo nom'ne a'amumne'no hwahopo pawekuji nom'ne a'amufe huyo so'mo mampi'nyo humafikuji Anituye hungkuno upa'nimno.

¹² Ngko olo yahino loso'no manimo'n'ngkiyohoho. Hwe sohwa hofiko moya'mi sofamo enjwa'mo humayoso wopingo'maho. Ngko moya'mi sofa hofiko hwe sohwa Anituye hungkuno lutihwayo so'no manimo'n'ngkiyohoho. O'o, moya'mi sofa hofiko mampi'nyo humafikuji Anituye hungkunoso haloho'no upa'nife.

¹³ Simo'mjo hwapingoso Anitu kako Atam simo'mo mti'mokonto tifi Efa mta'mokumentisofoho.

¹⁴ Nom'neso olenoho. Atam kako Iten nohumanto Setenye hwasyo hungkunomo simo'hi'ntnnono muyimmentisofoho. O'o, Efa kako oso hwasyo hungkuno homo somo nupa'nonto simo'hi'ntnnono uyonto tifi in'ngkawento hon'ngkano wonyo imentisofoho. Oso imo'n'imentiso so'no huno syafisyihwasi moya'mi sofa hofiko hwe sohwafe hungkunomo enjwa'mo wohumafe.

¹⁵ Oseso olhonta moya'mi sofa hofiko mehomi

aswo mantifeso tohino engo malokwofo. I oso'no hofi'ko Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uy'kuji nom'ne a'amu so'nji hofi'ko simeho in'ngkuji hofiyo'no ufo'mafi'kuji hon'ngkano wop'ingo'nohini tipemafi'kuji huno wop'ingo'nohini syafi'sy'kuji humentan'ngkuji Anitu kako oso moya'mi hofu sofafe wonyomjo tohino somta'ni isihutofumanefoho.

3

A'amu Anituye syoho somo nto'no mokosyohumayo sohwanne hungkunofoho.

¹ Olo hungkuno loso nehopeho. A'amu kako Anituye syoho somo mokosyohumayo so'no kako syoho wonyoangkafo so'no umo'nimontonoho.

² Oseso oso a'amu Anituye syoho mokosyohumayo huhwo sohwo kako kakoe yahino wop'ingo'nohino so'nji wohumano. Ose humentan'ngkuhwosi nom'ne a'amuso hofi'ko hwe huhwo sohumo nuhwon'ngkuji hofi'ko yahino wonyoso ni'hu'no motipemap'fitnnehofo. Olo syoho hiloso hwe kako ape anga'nohino'njohwo humahwosi uyono. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo yahino kako iwo'n'ngkisoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Yo'mayo yahino wonyo kakimo u'masoso kako oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Kako yo'mayo so'no huno nto'no syafi'sy'hwosi syoho nto'no uyono. Oso hwe huhwo sohumo a'amu ango kengo'mta'angoso kako nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno luti'hwayo syohoso wop'ingo uyono.

³ Kako mijo yokumpohn'nyoso n'ngkuhwosi monilohofonehoho. Kako nom'ne a'amu somne'no simeho tohino komo'no muhmnonehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo simeho wop'ngo'nohini uyimontonoho. Kako nom'ne a'amu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yo'mayo hamniyoho mayo so'ne huno engo syafisy'wo'n'ngkuhwoloho.

⁴ Kako kakoe ape'nji mehomi'njimo kako nto'no wemokosyohumamontonoho. Kakoe mehomi sohwa kan'ngkwohwoe hungkunomo haloho'no upeentifeho.

⁵ Hwe fihwo kako kakoe mehomi'nji kona'wohi'njimo nto'no memokosyohumayo sohwo kako oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no mokosyohumayoso pipi wemokosyohumamontolo. O'o, awonoho.

⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono kahopi uyalokuso sohwo kako a'amumo mokosyohumayo syoho loso momanehoho. Oso a'amu simeho hi'ntnnono Anitumo kahopi uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomahwoso'no, ngko hwe engo hwo'nyoho, kako huno ose syafisyonehoho. I kako oso hunoso nosyofisyihwosi'manji Anitu kako oso huno wonyo hiso'no kako Setenimo wae yao'mentiso hopaso oso hwe sohomo wae yaofonefoho.

⁷ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yontifi yoloho'mo humalofo huhwanji oso hwe a'amumo mokosyohumayo syoho'njo sohomo uhwon'ngkuji kakoe yahino wop'ngo somne'no hofiko huno ole wosyofisyantifeho, Kako hwe wop'ngo hweho. Kako yahino wonyo yoso'manji

hofiko kakoe yahino wonyo somne'no hungkuno mjulikujoni Seten kako monje ulohofihwosoni kakoe syohoso wopiwahumontonoho. Kako Anituye a'amu somo honingkano wopingomonto'no momihwajonehoho.

I ngko olo iyoswo a'amu yahino wopingo wopingo'njo somne'no mtimokalokwe loso i a'amu oso yomayo yahino hinjo somo kiko Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo'ne syoho so'no uhwosopofo.

A'amu Anituye syoho'njo sofe hungkunofoho.

⁸ Oso pa'nyoso a'amu Anituye syoho'njoso hofiko hofikoe yahino somne'no huno nto'no wosyafihu'nife. Hofiko huno hufa'u'nji nomokosyohufikutoho. O'o, huno Anitumne'nohini wosyafihupife. Hofiko mijo yokumpohn'nyo ningkukuji nonilohofikutoho. Hofiko huno nom'ne a'amu mta'ni hamniyoho yomayoso engo mayoso'no huno nosyafisyikutoho.

⁹ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe simeho mo'mo ole mahnnifitnehoho, Ngko wonyo hwo'nyoho. Ose mahnnifitnehoho. O'o, hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njoso ujo ehontojwahumentiso homo somo simeho hinntnnono uyikujiji aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumantifeho. Ose ikujoni ole wosyafihu'nife, Anituye hungkuno ne'njoso nje yahino wonyo somo wae yanimo'mentisofoho. Kakoe hungkunomnohini uningkamo. Ose syafihu'ningkuji Anituye yahino wopingo'nohini uyife.

10 A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofikoe yo'mayo yahino so'nji hofikoe syoho so'nji sekwo simo'mo uhwon+mno. Oso homo somo sekwo yahino wop+ngo'nohini uhwon+fijo'manji e'wano hofiko Anituye syohoso uyife.

11 I hofikoe a'musya hofanji yahino wop+ngo'nohini uyife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofo nolikutoho. Oso moya'mi hofa sofa hofiko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohoho huhwo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Oso yo'mayo yahinoso hofikimo u'masoso hofiko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Hofiko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohofoso nto'nohini uyife.

12 A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano.

13 A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe syoho wop+ngo'nohini ikuji hofikoe humayo yahinoso wop+ngo'nohini'manji a'amuso hofikimo nuhwon+ngkuji hofikoe yofe noho'nomaf+kuji yo'mayo hungkuno Kilais Jisas mta'angoso lut+hwawo'n+ngkohoho somo hofiyo upo'nantifeho.

Anituye hungkuno hwap+ngoso olenoho.

14 Ngko sekwoe angopo sekumo komo'no wose'ma'monji yalokweno.

15 I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no ngko olo iyoswo mti'mokalokwe losomo sekwo atofa likuji Anituye mehomife yahino

wopingo so'no huno wopingo wotipemantifeho. Sekwo Anituye mehomi soku, Anitu kakoe ango kuyoho. Anitu kako sekwoe simaho mo'mo songo humaho. Oseso sekwo Anitumo simaho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwo Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kesy-ohumafikujiki oso hungkuno huhwo sohwo sekwo itihwa'nyopo meho'nahumno.

¹⁶ Anituye hungkuno hwapingo ujo ehontojwahumentisoso ni'hu'no wopingofoho. Anituye hungkuno hwapingoso Jisas Kilaisiyoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino wopingo somo a'amu hwahoponjo hn'nwi monje mesyanehwono. Kakoe yahino somo simaho hi'ntnnono uyalokuhwoneso olenoho.

Jisas Kilais kako nakwo a'amu hwaho loponjo lohn'nwiye a'apaho nehopi manto kako utihwa'nyopo i'mofapmmentisofoho.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako Kilaisiye yahino hwapingo neso netihwahoningki oso yahino hiso nto'nohini uhwonowo'n'ingkuhwonefoho.

A'amu ahwomomjo huhwo wopingo osenohini uhwonowo'n'igkohofofoho.

Kilaisiye hungkunoso a'amu temtitofohopi'nonohino sofe ango'meemo ho'n'imentisofoho.

A'amu hwahoponjoso hofiko kakine'no huno syafisyontifi simaho hi'ntnnono umentohofofoho.

Anitu kakoe hwomu Kilaisimo ahwomomo uti'ma'mentisofoho.

4

A'amu hwasyo hungkuno lutihwawo'n'ingkohofosohwafe hungkunofoho.

¹ Anituye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nalimento, Olo hwaho lopo sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sohonta a'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkunomo hohujo ikinjaopitnnefoho. Oso hohosohonta hofiko hwasyo hungkuno upa'n'ingkuji hofiko Setenimo tifi in'ingkafitnnefoho.

² Oso a'amu wonyo hwasyo hungkuno likujo sohwa hofiko oso hwasyo hungkuno homo somne'no hofiko simeho mo'mo wonimango munyo'njo ihwoso'no olo'mo i'nongki wohumentihwantifeho.

³ Hofiko hwasyo hungkuno ole wolutihwantifeho. Sekwo ape nomafikutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso non'ingkutoho. Hofiko hwasyo hungkuno ose wolantifeho. I oso'no yo'mayo wosopayo nyo'ne, ape mayo yahinoso Anitu kako kakoe mehomi ne somo uyimentisofoho. A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohofoso hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no huno uyahon'ingki oso yo'mayo hiso hofiko Anitu kakoe aho mta'ni mantife so'no hofiko Anitumo isamoyoka uli'wo'n'ingkohofofoho.

⁴ Nakwo olo so'no huno nayohoho. Yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso wopingofoho. I oso'no nakwo humayoso peho'neto. O'lo, nakwo Anituye ahomta'ni yo'mayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano.

5 Ou, yo'mayo Anitu mtì'mokonto wopìngofoho nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no isamoyoka ulìwo'nìngkuhwone'manji yo'mayo wopìngò'nohini imo'nalofoho.

Poul Timoutimo ulimento, Kìko nto'no humahoji Anituye hungkuno nto'no filutìhwaho.

6 U ngko Poulì'ni olo hungkuno kikine'no mtì'mokalokwe loso kìko olo hungkuno loso Anituye a'amu ne somo lutìhusoso u kìko Kìlais Jisasiye syoho ulohofiyo ne umò'nìmonnoho. Kìko Anituye hungkuno somo sìmeho hi'ntnnono uyohoji sìkuno huhwo huhwi tìfi inìngkuso'manji kìko Kìlaisìye yokumpohn'nyo mahoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

7 Kìko senìngkwowosa mta'ango a'mane hungkuno so'no huno pi'nìngo engo nosyafìsyohotoho. O'o, oso hungkuno huhwo sohwo kako nakumo Anituye yofeso molonetìhwanehoho. Kìko Anituye yahino so'no huno nto'no syofìsyomahoji osomnohini nto'no inìngkayo'ne syoho engo fiyo.

8 Nakwo olo hwaho lopo yo'mayo syoho iwo'nìngkuhwoneso nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo imokinìwo'nìngkuhwonefoho. Oso wopìngofoho. Oso pa'nyoso nakwo Anituye yahino so'no huno ne'no syafìsyìhwasi osomnohini tìfi nto'no inìngkawasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentanìngkuhwasi wonefo'mamontonoho. I olopo'nohino'maho. O'o, nakwo Anitu'nji ne'no humentanìngkuhwasi tìfi hohonta ne'no nefo'manefoho.

9 Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo a'amu hopi'nono nupa'n+ngkuji simeho hi'ntnnono uyife.

10 Anitu kako a'amu hopi'nonohinoso kakimo u'mayo'ne hon+ngkano imo'mentisofoho. Nakwo Anitu kako songo ne'no humaso sohumo simeho hi'ntnnono nehopi uyalokuhwone hn'nimo Anitu kako asomo netimayo'ne nakwo hontohumalohwono. Oso'no nakwo syoho tohohmtnno'njo yalokuhwoneso a'amu hopi'nono hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitnne'entani yalokuhwono.

11 Kiko a'amu hopi'nonohino somo Anituye hungkuno somo ito'no in+ngkafitnne'no hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho.

12 Timouti sohwoosi, kiko hwe songo hwosoho. Oseso kiko nto'no mohumayo'manji a'amu hofiko kikimo kohon+ngkuji ole wokilantifeho. Timouti kiko yo'm+ngohwosi'maho. Ose wokilantifeho. Oso'no kiko nto'no fosyohumahoji a'amu jije yahino wop+ngo yahon+ngkiji kohon+ngkuji tifi wokin+ngkapife. Yo'mayo hungkuno ujoso nto'no uso. Kiko hopi'nonohino somo simeho uyo. Anitumo simeho hi'ntnnono uyo. Hon+ngkano wonyo ane wop+ngo'nohini fiyo.

13 Ngko kikimo ku'mayo so'no hontohumahoji Anituye hungkunoso kiko a'amu hopi'nonohino somne'no atofa fiso. Kiko Anituye yahino wop+ngo so'no syoho toho mtnno'njo fitihwaho.

14 Hohonta kiko Anituye syoho ma'mentohino sohonta hwe engo sohwa hofiko kikimo aho kilonjimokumentohofa sohonta Anitu

kako kikimo kakoe syoho iyo so'ne kakoe yokumpohn'nyo kijapmmentisofoho. Kiko oso hiso'no ikwesyaſisyohoji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoſi Anıtuye syoho yokumpohn'nyo fiyo.

¹⁵ Engolopohamo kiko Anıtuye syoho so'no simeho kumo'n'ngkuhwoso'no oso syoho homo somo nto'no mokosyohumentan'ngkiji a'amu hofiko nokohon'ngkuji hofiko oso jije syoho wop'ngo imo'nalokunjo so'no a'amu wokohonantifeho.

¹⁶ Kiko nto'no humanji Anıtuye syoho iwo'n'ngkino so'no huno nto'no syaſisyohoji kiko a'amu somo Anıtuye hungkuno nto'no filut'hwaho. Kiko oso syoho hiso nus'kwajohotoho. O'o, kiko oso syoho hiso'no yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U kiko ose yohoho'no a'amu hofiko jije hungkunomo haloho kupewo'n'ngkohoho so'njimo Anıtu kako kiko'nji wosetima'montonoho.

5

Poul Timoutimo ulımento, Kiko a'amumo yahino wop'ngo'nohini ulohoho.

¹ Timouti, kiko hwe engo soh wamo yoka nulohotoho. O'o, kiko hungkuno hofiyo'no ulohoji hofikimo hon'ngkano nto'no hmf'hwajo. Hofiko jije mpohwosa pa'nyo hwafoho. Kiko hwomu songo soh wamo hon'ngkano jije n'ngkwahwosamo imof'hwaj'wo'n'ngkino hopa hmf'hwajo.

² Jije na'ujamo hon'ngkano nto'no m'hwaj'wo'n'ngkino hopaso nom'ne

moya'mi sofamo oso hopa hmmofihwajo. Moya'mi songo sofa hofiko hnnampijamo imofihwaj+wo'n'ingkino hopa hmmofihwajo. Kiko moya'mi songo sofaji nohumahoji kiko hnnampijanji humawo'n'ingkino hopaso hon'ingkanano nto'no fiyo. Wonyo hon'ingkanoso yohotoho.

Ap+wojo sofamo nto'no mokosyohumayo'ne hungkunofoho.

³ U a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nososi kako'nohini humentan'ingkuhwososo a'amu An+tumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo ap+wojo sekwo'njo ajwo'mo humalofo sofamo kiko nto'no ufo'mayo'ne nto'no filut+hwaho.

⁴ U oso a'musi kakoe mehomitaho, hofiyak-wosalaho, oso hwa hofiko nto'no humafijo hwa'manji u hofiko oso ape ap+wojo somo nto'no ufo'mapife. Hohonta a'musi kako oso mehomi somo kako nonyo wosopayo hofiyo umojofoho. Kako fo'mofomo hofiyo uloho'mojofoho. Oso'no olohonta oso mehomi sohwa hofiko homn'ingkwowho'ya'umo hofiko sikimo aku hofikimo mokosyohumamentisiyo hopaso hofiko sikimo nto'no womokosyohumantifeho. Oso mehomife syoho s+mo'mjofoho. Oso yahino hiso An+tu kakoe simehoso wop+ngo umo'n+montonoho.

⁵ I a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'n+mentisosi oso a'mu hisi nom'nihwo nufomane anesi nohumanto An+tu kakimo ufo'mayo'ne hontohumaho. Oseso oso a'mu hisi kako s+kuno huhwo huhwi s+kuno'nji im+ngo'nji

Anitu kakimo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso yahino wonyoangkafofoho.

⁶ I oso'no a'mu nom'nesi kakoe hwehwo poyo nto pe'n+mentisosi kako kakoe hunoso a'apahomne'nohini syaf+siyoso yo'mayo kakoe simeho umo lonto yontesi kakoe foyohumayo wop+ngoso poyo nto pe'niyoho.

⁷ Oseso kiko Timoutiki a'amu hopi'nonohino kiko'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohoho somo homn+ngkwohwo homnosyamo nto'no mokosyohumayo so'no hungkuno yokumpohn'nyo uso. Hofiko'nji ap+wojo sofanji oso hungkuno homo somo tifi nto'no in+ngkafijo'manji nom'ne a'amuso hofiko hofikine'no oso yahino homo somne'no sitofomul+fitnnehoho.

⁸ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo nto'no mufo'mayo'manji kako Anituye hungkuno somne'no hohujo nto ikinjao'maso hweho. Olo kakoe hon+ngkano loso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n+ngkohoho sofe hon+ngkano wonyo somo yakolo'nnyofoho.

⁹ Ap+wojo kako hwe anga'nohinohumo uma'n+mentisosi kakoe soswo *sik+iti* (60) uyakolo'nnyosimo kakoe yofeso iyoswomo mt+'mojo. Ap+wojo yofe wo'nnyo sofamo ufo'mapitnne'eno.

¹⁰ I ap+wojo hof sofa hofikoe hon+ngkano wop+ngo'njo sofa hofiko hofikoe mehomi somo nto'no mokosyohumamotofo sofa, a'amu ango kengo mta'angoso u'mahon+ngkofi wosopayo'nji ango'nji uy+motofotofo sofa, Anituye a'amu somo ufo'ma'motofotofo sofa, a'amu nom'ne

somo yo'mayo tango u'mahonɨngki hofɨkimo ufo'ma'motofo sofa, hofɨko yo'mayo yo'mayo syoho wopɨngo'nohini imotofo, osofefe yofe so'nohini iyoswomo mtɨ'mokukuji sekwo ufo'mapmno.

¹¹ I sekwo moya'mi songo sofa hofɨkoe hwehwa poyo nto pe'nɨmentohoho sofefe yofeso nomtɨ'mokukutoho. O'o, hofɨko nom'ne huhwamo umo'nantane'no yalokuhwono lɨkuji hofɨko hofɨkoe simeho yo'mayo umo lonte somo inɨngkakuji Kɨlaisiye syoho wopɨngo somo ulɨko'mantɨfeho.

¹² Oso moya'mi sofa sime'mo hofɨko nakwo Kɨlaisime'nohini syoho uyano ko lɨmentohoho osomo ne'no unɨngkowano majo'njo yontɨfi hofɨko hwe nom'ne hwamo uma'nontɨfi oso hungkuno hohonta nakwo Kɨlaisime'nohini syoho uyano lɨmentohoho somo mtɨhupeelokwofo. Oso'no a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofoso hofɨko apɨwojo hoho sofamo ole ulantɨfeho. Yo'mayo hungkuno Anɨtumo yoloho nto ulontɨfi aku mtɨhupesohopomaho. Wonyofoho. Ose ulantɨfeho.

¹³ Nom'ne yahino apɨwojo songo sofa iwo'nɨngkohofoso olenoho. Hofɨko Anɨtuye syohoso miyo'njo ikuji hofɨko piso'mo'nyo yahinoso mafɨkuji ango ho'mo ho'mo uku'mofantɨfeho. Oso'nohini'maho. Hofɨko siki hungkuno lɨwo'nontɨfi nom'ne a'amufe yahino syoho yo'mayo so'no ukinjɨhwojano lontɨfi iwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko nom'ne a'amu somne'no hwasyo hungkuno lontɨfi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majo'njo

iwo'n'ingkuhwoneso liwo'n'ingkohofofoho.
 Oso'no kiko hofikoe yofeso iyoswomo
 nomti'mokohotoho.

¹⁴ O'o, ngko moya'mi songo sofafe
 hwehwo poyo nto pe'n'imentohofo sofamo
 ole uliwo'n'ingkohono. Sekwo nom'ne
 huhwamo uma'n'ingkuji sekwo mehomi
 tipemafikuji yo'mayo ango syoho osomo nto'no
 mokosyohumantokuno. Ose uliwo'n'ingkohono.
 U hofiko ose ikujo'no Anituye mango sohwa
 hofiko nakumo nonahon'ingkuji Anituye a'amu
 ne sofe yahino somo nuhwon'ingkuji hofiko
 nakumo sitofo monalifitnnehofo.

¹⁵ Nakwo huno nayohoho. Moya'mi apiwojo fe-
 hohnjo sofa hofiko Anituye hon'ingkano wopingo
 somo nuliko'mantifi hofiko Seten'ye hon'ingkano
 somo tifi in'ingkowalokwofo.

¹⁶ Oseso a'amu Anitumne'no simeho
 hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohofo sofe temtifofo
 somta'ango hwe fihwo kako poyo pe'noso
 sohwoe apiwojo humaso simo hofiko kakimo
 womokosyohumafe. Ose ikujo'ne'manji a'amu
 Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohofoso
 hofiko oso apiwojo hisimo mokosyohumayo'ne
 tangoso motipemapifitnnehofo. O'o, hofikoe
 syohoso apiwojo hopifahwosa ane sofamo
 mokosyohumayoso hofikoe syohofoho.

*Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo
 sohwafe hungkunofoho.*

¹⁷ Hwe engo Anituye syohomo mokosy-
 ohumayo sohwa hofiko Anituye hungkuno
 losetihwawo'n'ingkohofo sohwa hofikoe syoho

wopingo ifijo'manji sekwo hofikoe yofe ho'nomafikuji hofikimo mpe engo ulohopmno.

18 Hwapingoso Anituye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpulimokau*) sohwo kako kikine'no syoho engo yontaningkuhwosi kiko kakoe simuyo somo hnnanosyiswotoho. O'o, kako wosopayo wanono. Anituye hungkuno nom'nepo ole nelalofi, A'amu syoho'njo sohwa hofiko hamniyoho womapife. Ose nelalofoho.

19 Hwe anga'nohinohwo kako a'amu Anituye syoho'njo sohumne'no hungkuno ole somjulimasofoho. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofoho. Kiko kakoe hungkuno ose mjulisomo haloho upehotoho. I oso'no kiko a'amu hufa'utaho u hufa'u sihunehwalaho oso hwa hofiko hungkuno somjakilifijo osomo kiko nupa'ningkohoji'manji haloho pofu.

20 A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako honingkano wonyo yoso'manji kiko a'amu hopi'nonohino sofe timo sopo mihumajohoji osopo kiko kakoe honingkanoso nto'no mihwajo. Oseso a'amu Anituye syoho'njo hopi'nonohino sohwa hofiko honingkano wonyo somne'no iwaho nto'no uyife.

21 Ngko olo hungkuno kijopalokwe loso'no Anitu'nji Kilais Jisasi'nji a'amu ahwomomjo hopi'nonohinofe timopo kilalokweno. Oso'no kiko nto'no finingkayo. A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko kikimo enjwa'mo humalofo somo kiko nto'no mokosyohumaho. Kiko oso a'amu hofosofe hungkuno nto'no mihwajiyo sohonta kiko olo hungkuno hiloso swo'nohini upa'ningkohoji kiko jije simeho

mo'mo huno komo'no ole syafisyohotoho. U oloso kako imasofoho. U oso kako mimmasofoho. Jije simeho mo'mo huno komo'no ose syafisyohotoho. U kiko jije a'amu fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nom'ne a'amu somo yoka hungkuno ulohotoho. O'o, kiko hofikimo yahino afa'nohino ulohofo.

²² Kiko a'amu fihumo kako Anituye syoho iyoso'no kiko kakimo aho komo'no ulonjimokohotoho. U simo'mo kiko kakoe humayo yahino so'nji kakoe syoho so'ntnne'no huno nto'no syafisyohoji kiko uhwonjoso nto'nohini uhwon'ngkij+'manji ou kiko osohumo Anituye syohoso noho uyo. A'amu fihumo kiko Anituye syohoso komo'no usoso kako hon'ngkano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango woki'ma'montonoho. Kiko oso yahino homo somne'no kiko i'waho nto'no ehumahoji u kiko wonyo'maso wohumamonnoho.

²³ U Timouti sohwoosi ngko jije yahino somne'no hungkuno we'e wakilimo. Jije simeho kumnalof+wo'n'ngkiso so'no kiko ahu'mo mijo'nohino non'ngkohotoho. O'o, kiko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso jije mnokinoso moi'wo wakumo'n'montonoho.

²⁴ Ngko a'amu Anituye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakilimo. Anituye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no n'hwosopehotoho. A'amu fehohnjoso hofikoe hon'ngkano wonyoso uti'hwahwa'nyopo yahon'ngkofi a'amu hofiko nuhwonont'fi wonyofoho huno

umontonoho. Oso honingkano homo somo nto'no mihwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko hofikoe honingkano wonyoso hiyasomo mokosyohumawo'n'ngkohoho so'no kiko huno makiyofoho. I oso'no hwangku hofikoe yahino wonyo somo ujo ehontojwasyonefoho. Oso a'amu hofiko oso a'amu homo somo hofikoe ne so'no huno umontonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wopingoso utihwa'nyopo wentaningki uhwon'wo'n'ngkuhwono. I oso'no nakwo a'amu fehohnjo sofe yahino wopingoso muhwonyofoho. Oso'nji nom'ne sikuno somo utihwa'nyopo i'mofaponefoho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiwon'ngkohoho sohwafe hungkunofoho.

¹ Timouti kiko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo somo ole uso. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Sekwoe hwe engo sohwafo enjwa'mo fohumamno. Hofikoe yofeso monje ulohofikutoho. O'o, hofikoe hungkunomo haloho pekuji hofikoe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiymno. Ose ikujo'no a'amu nom'neso hofiko Anituye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyo wonyo hwafoho masel'fitnnehoho. Hofiko sekwoe syoho somne'no Anituye yofe so'nji kakoe hungkuno lutihwawo'n'ngkuhwone so'ntnne'no sitofo mul'fitnnehoho.

² I sekwoe hwe engo huhwanji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyohwa'manji sekwo huno ole nosyafisyikutoho. Nje hwe engo sohwo kako nje tatohweho. Oso'no ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmonnoho. Sekwo huno ose syafisyikutoho. O'o sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje hwe engo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. Oso'no ngko kakine'no simeho uyimo. Ngko kakine'no syoho ulohofi'mo ngko Anituye a'amu ne sohumo ufo'malokweno. Huno ose syafisyikuji syoho wopingo'nohini ulohofiyimno. Oso hungkuno hiso kiko oso a'amu homo somo uso.

A'amu hwasyo hungkuno lutihwayo sohwa hofiko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kiko hwe moya'mi hopi'nonohino somo olo hungkunolo lutihwahoji hofiko tifi iningkayo'ne huno ufohotofo.

³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hungkunoso Anituye yahino wopingo so'no lonetihwawo'n'ngkisofoho. Hwe fihwo kako oso hungkuno homo somo nuliko'manto nom'ne hungkuno kengo lutihwaso'manji

⁴ kako huno ne so'no huno'maso hweho. Kako oso huno hwasyo somo ho'nomo'nalofoho. Kako yo'mayo sikinjo so'no ole liwo'n'ngkohoho, Nakwo hungkuno hnnyoso kengko kengko'nohini wohnnano liwo'n'ngkohoho. Hofiko ose hnn'ngkahon'ngkofi olo yahino loso imo'n'wo'n'ngkisofoho. Nom'ne a'amu somne'no simano hntotohino, simeho wonyo,

ikujoho, sitofo, nom'ne a'amu somne'no huno wonyo syafi'niyo,

⁵ hofi'ko yoka hungkuno hnni'wo'n'ingkohofofoho. Oso a'amu hiso hofi'ko hofi'koe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso a'amu ose sohwa hofi'ko Anituye hungkuno ne somo hofi'ko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumunyofoho. Hofi'ko olo hwasyo hungkuno lomo syafi'sy'wo'n'ingkohofofoho. Nakwo Anituye hon'ingkanomo in'ingkowaso'manji ho'yango womantanoho.

Ho'yango engo mayo'ne hungkunofoho.

⁶ U nehopi a'amu fihwo kako Anituye yahinomo in'ingkawo sohwo'manji oso a'amu sohwo kako Anitu mta'ni yo'mayo wop'ingoso woma'montonoho. I oso'no kako yo'mayo mayoso'no huno mosyafi'niyo'njo yoso'manji ole wasyofi'syono, Ngko yo'mayo mokosyohumameso hoponoho. Kako huno ose syafi'sy'hwosi kako simeho wop'ingo'nji wohumamontonoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Nena'wohija olo hwaho lopo aswo nema'mentohofoho sohonta yo'mayo ahomo mokaho'nnyo monema'mmentohofoho. O'lo, awonoho. I oso pa'nyoso hwangu nakwo olo hwaho lopo poyo pe'n'ingkuhwasi Anitumo u'mano lihwaso oso apa'no u'manefoho.

⁸ U nakwo wosopayo'nji hwapife'nji'n'i'manji u nakwo ole wolano, Oloso ngko'ne hoponoho. Ose wolano.

⁹ A'amu fehohnjoso hofi'ko ho'yango engo mayo'ne syofi'syalokwofoso hofi'ko

oso ho'yango'no hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofo. Oseso hofikoe simehoso yo'mayo hopi'nonohino somne'no nulikafihwosi yo'mayo ho'yango engo mane'eno likuji yo'mayo yahino wonyoso uyantifeho. Oso hohosohonta hofiko nihu'nahone tikanomo ufitnnefoho.

¹⁰ Yo'mayo yahino wonyo hwapingoso olenoho. Hamniyoho engo mayo'ne yahino somo kako aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mayo so'no simeho umo'n'ngkahon'ngki hofiko Anituye yahino wopingo somne'no hohujo nihu'nahone ikinjaofontifi hofikimo yo'mayo tango engoso u'malofoho.

Poul kako Timoutimo kiko songo ne'no humayo yahino somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho ulimentisofoho.

¹¹ Timouti sohwozi, kiko Anituye syoho ulohofiyo ne sohwozi oso yo'mayo yahino wonyoso iyo'eno. O'o, kiko hon'ngkano wopingo umo lohoji nano yokumpohn'nyo mtitofho. Kiko Anituye yahino wopingo somo tifi fin'ngkayo. Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyohoji kiko nom'ne a'amu somo ufo'mahoji yo'mayo tango ku'mayo so'no kiko yokumpohn'nyo filohofho. Kiko a'amu hopi'nonohino somo simeho pompenge umofohoji wopingo'nohini ulohofho.

¹² A'amu kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo mjake'we hnnyo yahino iwo'n'ngkiso hweho. Kako yo'mayo yahino wonyo somo nuyakolofihwosi kako usijo'no humayo hohwafo somo i'mofapihwosi ho'yango songo ne'no humayo'neso aho

yokumpohn'nyo womakumontonoho. Oso pa'nyoso kiko syoho yokumpohn'nyo yohoji engolopohamo songo ne'no humayo'ne somo kiko aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Anitu kako kikimo hohonta oso hiso'no kuhwosopo'mentisofoho. Kiko Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkino so'no a'amu pi'ningo engo somo yoloho nto lijwaofiwo'n'ngkino hwosoho.

13 Anitu kako yo'mayo songo humayo'ne ho'nahumentiso sohwo'nji Kilais Jisas kako hwe engo Pountiyas Pailot sohomo kakoe hwapingo so'no yoloho lijimo'mentiso sohwo'nji siko'monta'i siko nekumo ehonontan'ngki ngko olo hungkuno yokumpohn'nyo loso kijopalokweno.

14 Kiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo peso'no hontohumahoji kiko Anituye hungkuno somo nto'no mokosyohumahoji kiko tifi nto'no fin'ngkayo. Osomo in'ngkahuji kiko nom'ne hungkuno'nji nomujo'mokohotoho. O'o, jije wopingo humayo so'no a'amu hofiko nokohon'ngkuji hofiko Anituye hungkuno somne'no sitofo mal'fitnnehofa.

15 Oso sikuno Anitu ho'nahumentiso nto'nohino somo Anitu kako nakwoe hwaho utihwa'nyo lopo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisaimo uhwat'montonoho. Anitu kako'nohini yokumpohn'nyo huhwo sohwo kako yo'mayo so'no simonyo iyoso hwapingo hweho. Kako a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohofa sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanjiye

Hwe Engo hweho.

16 Oso Anitu anga'nohino huhwo sohwo kako kako'nohini poyo mape'n+wo'n+ngkiso hweho. Anitu kako kakoe pomponaho engo sopo humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso so'no nakwo kako'njo tifonepo mu'manehwono. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi humentani nakwo'njo mta'n+ngo a'amu anga'nohinohwo kako nol+kafonto Anitumo muhwonyofoho. Oso pa'nyoso olohonta hwanguku hohonta nakwo Anitumo muhwonanehwono. Nakwo kakoe engo so'no kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo so'ntnne'no engolopohamo ne'nohini woho'nomehwano. Nehopeho.

A'amu ho'yango engo'njo sohwafe hungkuno-foho.

17 A'amu ho'yango engo olo hwaho lopo mokosyohumawo'n+ngkohoho somo ole uso, Sekwo yokumpohn'nyo imo'n+ngkutoho. Sekwo olo hwaho loponjo yo'mayo mokosyohumalofa moi'wo imo'n+wo'n+ngkiso osomo simeho uy+kutoho. O'o, sekwo Anitumo simeho nehopi uy+mno. Kako nakumo yo'mayo nakwo simonyo iyo'ne yo'mayoso nejapi'wo'n+ngkisoso kako hwap+ngo hweho.

18 Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nom'ne olo'nji yokumpohn'nyo uso. Sekwo yo'mayo syoho wop+ngo'nohini fiy+mno. Oso syoho engo hiso ikuji hof+koe simeho wop+ngo umo'n+montonoho. Sekumo yo'mayo Anitu

sejaponteso sekwo nom'ne a'amu umofonyo yalokwofo somo ufo'mapmno.

¹⁹ Hofiko ose ifijo'manji tifi no'mo yo'mayo wopingo hofikimo ufo'mayo'ne hu'mesyalokwofo. Osohonta hofiko songo ne'no humayo'neso womantifeho. Ose uso.

Timouti sohwoosi kiko jije syohoso nto'no mokosyohumaho.

²⁰ U kiko Timouti sohwoosi, olo syoho Anitu kijapmmentiso lomo nto'no mokosyohumaho. A'amu olo hwaho loponjo sohwa hofiko olo hwaho loponjo huno loso nefoho liwo'n'ingkohoho so'nji yo'mayo hungkuno sokinjo so'nji mokosyohumantifi Anituye yofe moho'nomayo iyo so'ntnne'no kiko hohujo fikinjafo. Oso hungkuno hiso Anituye hungkuno somo mangohwo imo'n'imentisofoho.

²¹ A'amu fehohnjoso ole liwo'n'ingkohofi, Nakwo huno hi'nji'nwoho, hwasyo ose lontifi hofiko Anituye hungkuno ne somo uhwosopeelokwofo.

Anituye hitoho engoso sekumo ufehu'mokasesyono.

Nje hungkuno osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3